Introducció als Computadors

Tema 12: Computadors Harvard unicicle i multicicle http://personals.ac.upc.edu/enricm/Docencia/IC/IC12.pdf

> Enric Morancho (enricm@ac.upc.edu)

Departament d'Arquitectura de Computadors Facultat d'Informàtica de Barcelona Universitat Politècnica de Catalunva

2020-21, 1er quad.

Presentació publicada sota Ilicència Creative Commons 4.0 @(1)(\$)(=)

The devil is in the details

- Hem de determinar el Tc del nostre computador model Harvard
  - El Harvard Mark I (1944) feia 3 sumes o restes per segon [1]
    - $T_c = 0, 3s$
    - $Freq = 1/T_c = 3Hz$
- Compte amb els bugs!
  - Sep 9, 1947: World's First Computer Bug at Harvard Mark II

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Full de ruta

	Tema							
	7	8	9	10	11	12	13	14
Unitat de Control	UCE	UCE	UCE	UCG	UCG	UCG	UCG	UCG
Unitat de Procés	UPE	UPG	UPG	UPG	UPG	UPG	UPG	UPG
Entrada/Sortida	-	-	10	10	Ю	Ю	Ю	Ю
Memòria RAM	-	-	-	-	MEM	MEM	MEM	MEM
Harvard unicicle	-	-	-	-	-	$\checkmark$	-	-
Harvard multicicle	-	-	-	-	-	$\checkmark$	-	-
Von Neumann	-	-	-	-	-	-	$\checkmark$	$\checkmark$
Lleng. assembler	_	-	-	$\checkmark$	$\checkmark$	✓	$\checkmark$	$\checkmark$

Objectius del tema

- Completar el disseny del computador Harvard unicicle
  - Determinar temps de cicle
  - Garantir correcta temporalitat a les comunicacions asíncrones
    - Amb memòria RAM i el sistema d'entrada/sortida
- Fer una versió multicicle del computador Harvard
  - Constatar que hi ha instruccions LM SISA "lentes" i "ràpides"
  - Redefinir el temps de cicle per no malbaratar el temps a l'executar instruccions "ràpides"
- Avaluació del rendiment

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Completant el disseny del processador

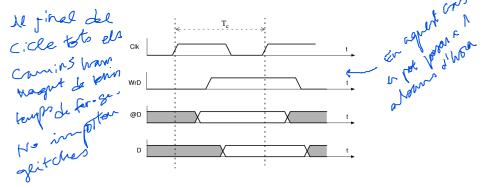

- Senyals de la paraula de control
  - Des de que es produeix un flanc ascendent de rellotge, els senyals triguen un cert temps en estabilitzar-se
    - Tot i que abans d'estabilitzar-se es poden produir glitches
    - Cada senyal pot trigar un temps diferent en estabilitzar-se
  - Es mantindran estables, com a mínim, fins al següent flanc de rellotge
- ullet El $\mathcal{T}_c$ ha de ser més gran que el temps de propagació del camí crític
  - Des de la sortida Q d'un biestable fins a l'entrada D d'un biestable
    - El mateix o un altre biestable
- Estudiarem les restriccions addicionals que puguin imposar els senyals que comporten la modificació de l'estat del computador
  - WrD, Wr-Mem, Rd-In, Wr-Out

Senyal WrD

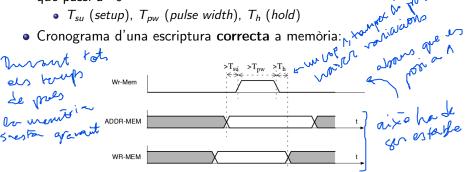
- Determina si al final d'aquest cicle es farà una escriptura al REGFILE
  - Escriptura síncrona (per flanc ascendent de rellotge)
- Cal garantir que els senyals WrD, @D i D siguin estables quan es produeix el flanc ascendent
  - L'ordre en el que s'estabilitzen és irrellevant

Senval Wr-Mem

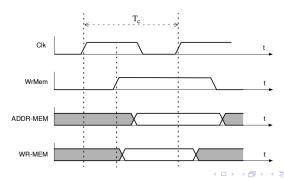
- Determina si aquest cicle es farà una escriptura a la RAM
  - Escriptura asíncrona (per nivell del senyal Wr-Mem)
- Cal garantir que quan Wr-Mem passa a "1", ADDR-MEM i WR-MEM ja siguin estables
- A més, el mòdul de memòria imposa que els senyals siguin estables un cert temps abans que Wr-Mem passi a "1", mentre val "1" i després que passi a "0"

Senyal Wr-Mem: situació actual

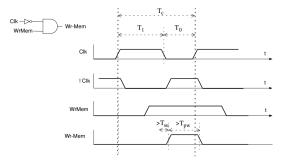
- La implementació actual no garanteix escriptures correctes a memòria
- Si fem l'estudi del temps de propagació veuríem:
  - WrMem/Wr-Mem triga 960 u.t. en estabilitzar-se
    - A més, continua estable un cert temps després del flanc de rellotge!
  - ADDR-MEM triga 1.950 u.t. en estabilitzar-se
  - WR-MEM triga 1.030 u.t. en estabilitzar-se
- Cronograma d'escriptura incorrecta a memòria:

Senyal Wr-Mem: solució

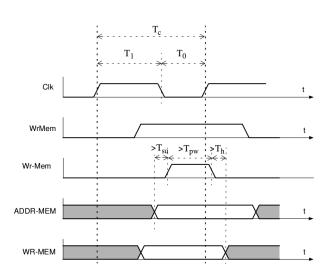

- Diferenciarem WrMem i Wr-Mem
  - WrMem: sortida de la ROM CTRL LOGIC
  - Wr-Mem: WrMem amb restriccions temporals
- Per implementar Wr-Mem modificarem la forma del senyal de rellotge
  - Ja no serà simètrica
    - Fins ara, el flanc descendent de rellotge ha estat irrellevant
  - Determinarem T_0 de forma que ja sigui segur posar Wr-Mem a "1"

Senyal Wr-Mem: cronograma solució

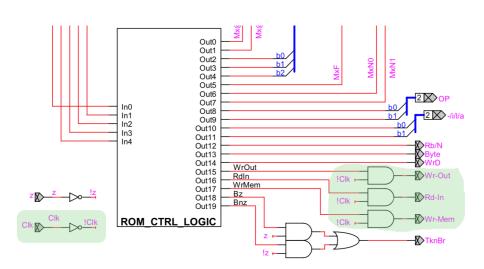
Senyals Rd-In i Wr-Out

- Presenten el mateix problema que Wr-Mem
  - Wr-Out valida els valors dels senyals ADDR-IO i WR-OUT
  - Rd-In valida els valors dels senyals ADDR-IO
    - La lectura d'un port de dades té efecte lateral
- Assumim que les restriccions temporals dels ports d'E/S són menys restrictives que les de l'escriptura a memòria
- Generació del senyals com Wr-Mem:
  - Wr-Out = $!Clk \cdot WrOut$
  - $Rd-In = !Clk \cdot RdIn$

Lògica de control (fragment)

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

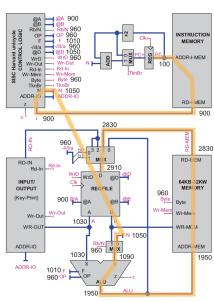
T_c del computador Harvard unicicle

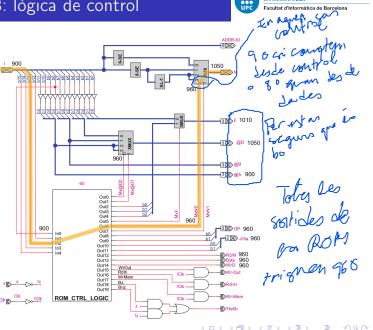
- ullet Identificarem el camí crític del computador Harvard i el seu $\mathcal{T}_p$
- Necessitem saber el T_p dels components bàsics:
  - $T_p(NOT) = 10 \text{ u.t.}$
  - $T_p(And-2) = T_p(Or-2) = 20 \text{ u.t.}$
  - $T_p(FF) = 100 \text{ u.t.}$
  - $T_p(ROM\_CTRL\_LOGIC) = 60 \text{ u.t.}$
  - $T_{acc}(I-MEM) = 800 \text{ u.t.}$
  - $T_{acc}(32KB-RAM) = 800 \text{ u.t.}$
    - Temps d'accés (lectura) a un mòdul de memòria RAM
- De totes les instruccions SISA, el camí crític ve donat per LDB
  - El camí comença al registre PC
  - Finalitza al REGFILE (registre destí del LDB)

Execució LDB: global

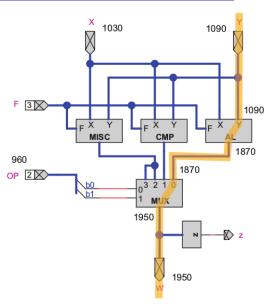
Execució LDB: lògica de control

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

Execució LDB: ALU

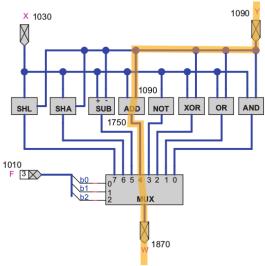

Execució LDB: AL

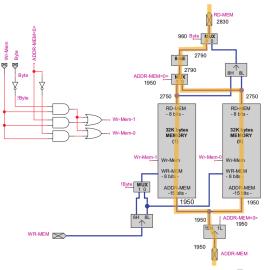
• $T_p(ADD) = 660u.t.$

Execució LDB: RAM

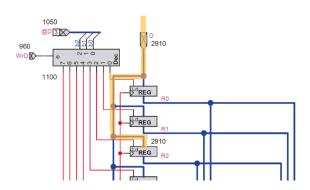

• $T_{acc}(32KB RAM) = 800u.t.$

Execució LDB: REGFILE

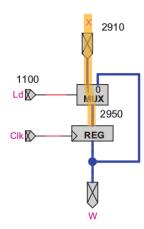

Execució LDB: càrrega registre

Multiplexor aureat

Temps de cicle Harvard unicicle

- Com a mínim, T_c ha de ser 2.950 u.t.
  - L'arrodonim a 3.000 u.t.
- El senyal de rellotge pot ser simètric?
  - $T_1 = T_0 = 3.000/2 = 1.500 \text{ u.t. } ?$
  - No, perquè ADDR-MEM triga 1.950 en estabilitzar-se
  - El senyal Wr-Mem passaria a "1" massa d'hora
- Alternatives:
  - $T_1 = T_0 = 2.000 \text{ u.t.} \implies T_c = 4.000 \text{ u.t.}$
  - $T_1 = 2000$ u.t, $T_0 = 1.000$ u.t. $\implies T_c = 3.000$ u.t.

$T_c = 2.000 + 1.000$ i la memòria RAM

- Especificació memòria RAM:
  - $T_{acc} = 800 \text{ u.t.}$, $T_{su} = 60 \text{ u.t.}$, $T_{pw} = 600 \text{ u.t.}$, $T_h = 40 \text{ u.t.}$
- Temporització senyals:
  - Wr-Mem0 i Wr-Mem1 passen a "1" a 2.070 u.t.
  - ADDR-MEM és estable des de 1.950 u.t.
  - WR-MEM és estable des de 1.030 u.t.
- $T_c = 2.000 + 1.000$ compleix l'especificació
  - T_{su} podria fer fins a 2.070-1.950 = 120 u.t.
  - T_{pw} podria ser fins a 1.000 u.t.
  - Per analitzar T_h caldria determinar quant de temps ADDR-MEM i WR-MEM romanen estables després del pols ascendent del rellotge
    - Wr-Mem0 i Wr-Mem1 trigaran 70 u.t. en passar a "0"
    - Si ADDR-MEM i WR-MEM romanen estables k u.t., T_h podria arribar fins a k-70 u.t.
    - Assumim $T_h = 40$ u.t. està dins del rang

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Temps d'execució d'un programa

- A una màquina unicicle
  - $T_{\text{execuci}\acute{o}} = N_{\text{instruccions}} \cdot T_c$
- Calcularem el temps d'execució per a quatre versions d'un programa
- Especificació del programa:
  - Copiar un vector de 1.000 bytes emmagatzemat a la RAM
  - Origen: a partir de l'adreça 0x5000, a posicions consecutives
  - Destí: a partir de l'adreça 0x8000, a posicions consecutives

v1: 1 byte per iteració


```
R1, 0x00
        MOVI
        MOVHI
              R1, 0x50
                            ; R1 <- punter a A (0x5000)
              R2, 0x00
        MOVT
        MOVHI
              R2, 0x80
                            ; R2 <- punter a B (0x8000)
        MOVT
              R3, 0xE8
        MOVHT
              R3, 0x03
                            : R3 < -1000 (0x03E8)
        ADD
              R3, R3, R1
                            ; R3 <- Darrera adreça A
Bucle1b: LDB
              R4, O(R1)
                            ; R4 <- Llegim un byte de A
        STB 0(R2), R4
                            ; Escrivim byte a B
        ADDI R1, R1, 1; Incrementem punter A
        ADDI R2, R2, 1
                            ; Incrementem punter B
        CMPLTU R5, R1, R3; Hem acabat?
        BN7.
               R5, -6
                            ; Si no, tornem a iterar
```

- A cada iteració del bucle es copia un byte
- Nombre instruccions executades
  - 7 instruccions abans de bucle (pròleg)
  - 1000 iteracions de 6 instruccions/iteració = 6.000 instruccions

v2: 4 *bytes* per iteració (*loop unrolling*)


```
; 7 instruccions proleg
Bucle4b: LDB
               R4, O(R1)
               O(R2), R4
        STB
                              : Primer element bucle
        LDB
               R4, 1(R1)
        STB
               1(R2), R4
                              ; Segon element bucle
        I.DB
               R4, 2(R1)
        STB
               2(R2), R4
                              : Tercer element bucle
               R4, 3(R1)
        I.DB
        STB
               3(R2), R4
                             ; Quart element bucle
        ADDI
               R1, R1, 4; Incrementem punter A
               R2, R2, 4
        ADDT
                              ; Incrementem punter B
        CMPLTU
               R5, R1, R3
                              : Hem acabat?
        BN7.
               R5, -12
                              ; Si no, tornem a iterar
```

- A cada iteració del bucle es copien quatre bytes
- Nombre instruccions executades
  - 7 instruccions abans de bucle (pròleg)
  - 250 iteracions de 12 instruccions/iteració = 3.000 instruccions

v3: 2 words per iteració


```
7 instruccions proleg
Bucle2w: LD
               R4. O(R1)
               O(R2), R4
                               : Primer element bucle
        ST
        T.D
               R4, 2(R1)
        ST
               2(R2), R4
                               ; Segon element bucle
        ADDI
               R1, R1, 4
                              ; Incrementem punter A
        ADDT
               R2, R2, 4
                               ; Incrementem punter B
        CMPLTU
               R5, R1, R3
                               : Hem acabat?
        BN7.
               R5. -8
                               : Si no. tornem a iterar
```

- A cada iteració del bucle es copien quatre bytes
  - agrupats en dos words
  - Aprofitem memory bandwidth del computador (1 word/cicle)
- Nombre instruccions executades
  - 7 instruccions abans de bucle (pròleg)
  - 250 iteracions de 8 instruccions/iteració = 2.000 instruccions

v4: 4 words per iteració


```
; 7 instruccions proleg
Bucle4w: LD
               R4, O(R1)
        ST
               0(R2), R4
                               : Primer element bucle
               R4, 2(R1)
        T.D
        ST
               2(R2), R4
                                Segon element bucle
        T.D
               R4, 4(R1)
               4(R2), R4
        ST
                               : Tercer element bucle
        LD
               R4, 6(R1)
               6(R2), R4
        ST
                               : Quart element bucle
        ADDI R1, R1, 8
                               ; Incrementem punter A
        ADDT
               R2, R2, 8
                               ; Incrementem punter B
               R5, R1, R3
        CMPLTU
                               : Hem acabat?
        BNZ
               R5, -12
                               ; Si no, tornem a iterar
```

- A cada iteració del bucle es copien vuit bytes
  - agrupats en quatre words
- Nombre instruccions executades
  - 7 instruccions abans de bucle (pròleg)
  - 125 iteracions de 12 instruccions/iteració = 1.500 instruccions

Comparativa entre les quatre versions

	N _{instruccions}	$T_{execuci \acute{o}}$			
		$N_{instruccions} imes T_c$			
v1	$7 + 6.000 \approx 6.000$	$18 imes 10^6$ u.t.			
v2	$7 + 3.000 \approx 3.000$	9×10^6 u.t.			
v3	$7 + 2.000 \approx 2.000$	6×10^6 u.t.			
v4	$7 + 1.500 \approx 1.500$	$4,5 imes 10^6$ u.t.			

- Algunes comparacions:
  - v1 triga el doble de temps que v2
    - v1 triga un 100% més que v2
  - v2 triga la meitat de temps que v1
    - v2 triga un 50% menys que v1
  - v3 és el triple de ràpid que v1
    - v3 és un 200% més ràpid de v1
    - v3 triga un 66,7% menys que v1

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Instruccions lentes vs. ràpides

- De l'estudi del camí crític constatem diferències significatives al T_p de les instruccions de LM SISA
  - Instruccions "lentes":
    - Instruccions d'accés a memòria: LD, LDB, ST, STB
    - Era d'esperar perquè totes elles, després d'utilitzar l'ALU per sumar Ra i N6, accedeixen a la RAM
    - El T_p de totes elles és proper a 3.000 u.t.
  - Instruccions "ràpides":
    - Totes les altres
    - La més lenta de les ràpides és CMPLE amb T_p =2.210 u.t.
    - Si T_c = 3.000 u.t., a l'executar cada instrucció ràpida al computador Harvard unicicle es malbarata un mínim de 790 u.t.
- Intentarem no malbaratar temps del processador quan executa instruccions "lentes"
  - Totes les instruccions no tindran el mateix temps d'execució

Alternatives al disseny unicicle

- Rellotge amb "taquicàrdia"
  - T_c variable en funció del tipus d'instrucció
- Processador multicicle
  - Introduir un T_c de durada inferior al temps necessari per executar qualsevol instrucció ("minicicle")
  - L'execució de cada instrucció requerirà varis "minicicles"
    - Les instruccions "lentes" trigaran més "minicicles" que les "ràpides"

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Processador Harvard multicicle

- Introdueix els "minicicles", de durada inferior al temps necessari per a executar qualsevol instrucció
  - Les instruccions necessitaran varis "minicicles" per a executar-se
  - Al nostre cas, els "minicicles" seran de 750 u.t.
    - Les instruccions ràpides trigaran 3 "minicicles" $(3 \times 750 = 2.250 \text{ u.t.})$
    - Les instruccions lentes trigaran 4 "minicicles" $(4 \times 750 = 3.000 \text{ u.t.})$
- La paraula de control es mantindrà invariable al llarg de tots els "minicicles" d'execució de cada instrucció
  - Llevat els senyals de modificació d'estat: WrD, Wr-Mem, Rd-In Wr-Out
  - Els registres no s'actualitzaran al final de cada "minicicle" sinó al final del darrer "minicicle" d'execució de la instrucció
    - REGFILE, PC
  - Haurem de tornar a estudiar com generar els senyals per autoritzar la modificació de memòria RAM i ports d'E/S
- Per implementar el processador Harvard multicicle només farem modificacions mínimes a la Lògica de Control i a la UPG

Actualització de registres PC i REGFILE

- Harvard unicicle:
  - Actualitza PC al final de cada cicle
  - Actualitza REGFILE al final dels cicles on WrD="1"
- Harvard multicicle:
  - No pot actualitzar-los al final de cada "minicicle"
    - Només al final del darrer "minicicle" d'execució de cada instrucció
  - Cal afegir senyal de càrrega al registre PC
    - LdPC: Nou senyal de sortida a la lògica de control
  - Els senyals WrD i LdPC només podran valer "1" el darrer minicicle d'execució de cada instrucció
    - La lògica de control haurà de de ser conscient de s'està executant una instrucció lenta o ràpida i de en quin minicicle d'execució es troba

Actualització de memòria i ports

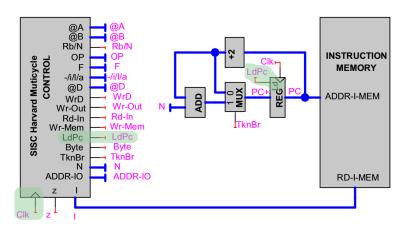

- Harvard unicicle:
  - Utilitza un senyal de rellotge asimètric
  - La segona fase indica quan és segur modificar memòria i ports
  - Els senyals d'autorització de modificació de memòria i *ports* només poden valer "1" a aquesta segona fase del cicle
- Harvard multicicle:
  - Donades les latències del mòdul de memòria i dels dispositius d'E/S, els senyals Wr-Mem, Rd-In i Wr-Out només cal que estiguin a "1" un temps inferior a la durada d'un minicicle
  - Farem que aquests senyals només pugin valdre "1" el darrer minicicle d'execució de ST, STB, IN, OUT
  - Mateixa solució que a l'actualització de registres

Canvis a la UPG

• Registre PC amb senyal de càrrega LdPC

Canvis a la Lògica de control

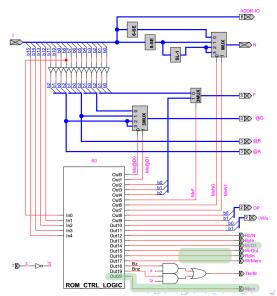

- Tindrà una part sequencial i una altra combinacional
- Combinacional: SISC Harvard Multicycle CONTROL LOGIC
  - La ROM generarà un nou senyal anomenat Mem
    - Valdrà "1" si la instrucció és lenta (ST, STB, LD, LDB); altrament "0"
  - El senyal WrD passa a dir-se WrD1
  - No farà la And-2 amb el senyal de rellotge negat
- Sequencial: SISC Harvard Multicycle CONTROL
  - Calcularà la sortida LdPC que indica quan actualitzar el registre PC
    - Valdrà "1" el darrer cicle d'execució de cada instrucció
    - LdPC també s'utilitzarà per restringir quan poden valer "1" els senals Wr-Mem, Rd-In i Wr-Out

SISC Harvard Multicycle CONTROL LOGI(

Contingut ROM-CTRL-LOGIC

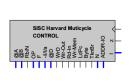

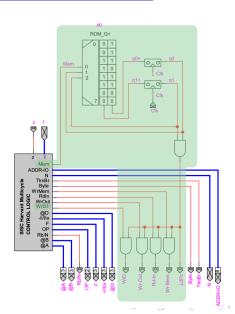
• Cal saber deduir el seu contingut a partir dels esquemes lògics

Dirección						Contenido																				
In4	<u>n</u> 3	In2	Ξ	9	Out20	Out19	Out18	Out17	Out16	Out15	Out14	Out13	Out12	Out11	Out10	Out9	Out8	Out7	Out6	Out5	Out4	Out3	Out2	Out1	Out0	
K15>	I<14>	K13	k12	8	Mem	Bnz	Bz	Wr-Mem	RdIn	WrOut	WrD1	Byte	Rb/N	-/i/l/a1	-/i/l/a0	0P1	OP0	M×N1	M×N0	M×F	F2	Œ	F0	Mx@D1	Mx@D0	
0	0	0	0	Х	0	0	0	0	0	0	1	х	1	0	0	0	0	х	Х	0	Х	Х	Х	0	0	AL
0	0	0	1	Х	0	0	0	0	0	0	1	х	1	0	0	0	1	х	х	0	х	х	Х	0	0	CMP
0	0	1	0	Х	0	0	0	0	0	0	1	x	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	ADDI
0	0	1	1	х	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	LD
0	1	0	0	Х	1	0	0	1	0	0	0	0	0	х	Х	0	0	0	0	1	1	0	0	Х	х	ST
0	1	0	1	Х	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	LDB
0	1	1	0	х	1	0	0	1	0	0	0	1	0	х	Х	0	0	0	0	1	1	0	0	х	х	STB
0	1	1	1	х	0	0	0	0	0	0	0	Х	Х	х	Х	Х	Х	х	Х	Х	Х	Х	Х	Х	х	(NOP)
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	х	Х	х	Х	1	0	1	0	1	0	0	0	X	х	BZ
1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	х	Х	х	Х	1	0	1	0	1	0	0	0	Х	Х	BNZ
1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	х	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	MOVI
_1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	х	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	MOVHI
1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	х	Х	1	0	Χ	Х	х	X	X	х	Х	Χ	1	0	IN
_1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	х	Х	х	Х	Х	Χ	х	Х	Х	Х	Х	Χ	Х	Х	OUT
1	0	1	1	Х	0	0	0	0	0	0	0	Х	х	х	Х	Х	Х	х	Х	Х	х	х	Х	X	х	(NOP)
1	1	Х	х	х	0	0	0	0	0	0	0	х	х	х	х	Х	Х	х	Х	х	х	х	Х	Х	х	(NOP)
						,														4		•	4 ₫	₽ ▶	4	臺 ▶ ★ 臺

SISC Harvard Multicycle CONTROL

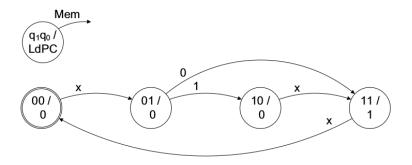

SISC Harvard Multicycle CONTROL

- Graf d'estats del CLS que calcula LdPC
  - Compta 3 o 4 minicicles en funció de si és una instrucció ràpida (Mem="0") o lenta (Mem="1")

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Temps d'execució d'un programa

- Computador Harvard unicicle
  - Cada instrucció triga 3.000 u.t.
  - $T_{execució} = N_{instruccions} \times 3.000 u.t.$
- Computador Harvard multicicle
  - Les instruccions lentes triguen $4 \times 750 = 3.000$ u.t.
  - Les instruccions ràpides triguen $3 \times 750 = 2.250$ u.t.
  - $T_{\text{execuci}\acute{o}} = N_{\text{instruccions ràpides}} \times 2.250 + N_{\text{instruccions lentes}} \times 3.000 u.t.$
- Llevat que el programa només contingui instruccions lentes, el computador Harvard multicicle l'executarà en temps temps que el computador Harvard unicicle

Temps mig per instrucció

- A qualsevol processador:
  - $T_{execuci\acute{o}} = N_{instruccions} imes T_{mig~per~instrucci\acute{o}}$
- Computador Harvard unicicle
  - $T_{mig\ per\ instrucció} = 3.000\ u.t./instrucció$
- Computador Harvard multicicle
  - Dependrà de la proporció d'instruccions "lentes" i "ràpides"
  - Cal fer una mitjana ponderada
  - Exemple:
    - Temps mig per instrucció d'un programa que executa un 30% instruccions lentes i un 70% de ràpides?
    - $T_{mig~per~instrucci\acute{o}}=(0,3\times 4+0,7\times 3)\times 750=2.475~\text{u.t/instrucci\acute{o}}$

Comparació de rendiments: temps

- Donats els següents temps migs per instrucció a un programa:
  - Unicicle: 3.000 u.t./instrucció
  - Multicicle: 2.475 u.t./instrucció
- Quant trigarà més (en %) l'unicicle que el multicicle?
  - Regla de 3 amb el temps mig per instrucció

- $x = 100 \cdot 3.000 / 2.475 = 121,2 \implies triga un 21,2\% més$
- Quant trigarà menys (en %) el multicicle que l'unicicle?
  - Regla de 3 amb el temps mig per instrucció

• $x = 100 \cdot 2.475 / 3.000 = 82,5 \implies triga un 17,5\% menys$

Comparació de rendiments: velocitat

- Donats els següents temps migs per instrucció a un programa:
  - Unicicle: 3.000 u.t./instrucció
  - Multicicle: 2.400 u.t./instrucció
- Quant és més lent (en %) l'unicicle que el multicicle?
  - Regla de 3 amb la velocitat (instruccions per u.t.)

- $x = 100 \cdot (1/3.000) / (1/2.400) = 80 \implies \text{ és un } 20\% \text{ més lent}$
- Quant és més ràpid (en %) el multicicle que l'unicicle?
  - Regla de 3 amb la "velocitat"

• $x = 100 \cdot (1/2.400) / (1/3.000) = 125 \implies$ és un 25% més ràpid

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Exercici

Calculeu el temps d'execució del següent programa als computadors
 SISC Harvard unicicle i multicicle, i el percentatge d'augment de la velocitat d'execució del multicicle respecte al unicicle

```
TVOM
        RO, 0x00
MOVHI
        RO. 0x10
T.D
        R1, O(R0)
                            ; Assumiu que R1 <- 0x002B
       R4, 0x01

R6, -1

R2, R1, R4

R3, R3, R2

R1, R1, R6

R1, R1
IVOM
        R3. 0
MOVT
IVOM
AND
ADD
SHI.
BNZ
        R1, -4 ___
OUT
        3, R3
```

Exercici

- Analitzant el codi veiem ...
  - Executa 6 instruccions abans d'arribar al bucle (una de elles lenta)
  - El bucle executa 4 instruccions i itera 6 cops
  - Executa 1 instrucció després del bucle

•
$$N_{instruccions} = 6 + (4 \times 6) + 1 = 31$$

- 30 ràpides i 1 lenta
- Temps d'execució:
  - $T_{\text{execució unicicle}} = 31 \times 3.000 = 93.000 u.t.$
  - $T_{\text{execuci\'o} \ \text{multicicle}} = 30 \times 2.250 + 1 \times 3.000 = 70.500 u.t.$
- Increment de velocitat? (N=N_{instruccions}=31)
  - Regla de tres:

• $x = 100 \cdot (N/70.500) / (N/93.000) = 100 \cdot 93.000 / 70.500 = 131,9$ $\implies$ és un 31,9% més ràpid

Exercicis a entregar a Atenea

- Enunciat disponible a Atenea
  - https://atenea.upc.edu/pluginfile.php/3603450/mod_ assign/introattachment/0/Tema%2012%20-%20Exercicis%20en% 20paper.pdf
- Entrega a Atenea fins el dilluns 7/12
  - Format PDF

Índex

- Introducció
- Completant disseny computador Harvard unicicle
- Temps de cicle del computador Harvard unicicle
- Temps d'execució d'un programa
- Multicicle versus unicicle
- Computador Harvard multicicle
- Avaluació de rendiment
- Exercicis
- Conclusions

Conclusions

- Hem finalitzat el disseny del computador Harvard
- Dues versions:
  - Harvard unicicle:
    - Totes les instruccions triguen el mateix temps en executar-se
  - Harvard multicicle:
    - Diferencia entre instruccions "ràpides" i "lentes"
    - No malbarata temps quan executi instruccions "ràpides"
    - Cal redefinir el temps de cicle
    - Requereix petites modificacions a la lògica de control i a la UPG
- Al proper tema evolucionarem el disseny fins al model von Neumann
  - Multicicle
  - Instruccions i dades comparteixen memòria RAM
  - No replica recursos
    - La ALU també s'encarregarà d'actualitzar el PC
- No oblideu fer el qüestionari ET12 i els exercicis en paper (slide 54)

Referències I

Llevat que s'indiqui el contrari, les figures, esquemes, cronogrames i altre material gràfic o bé han estat extrets de la documentació de l'assignatura elaborada per Juanjo Navarro i Toni Juan, o corresponen a enunciats de problemes i exàmens de l'assignatura, o bé són d'elaboració pròpia.

- [1] Harvard Mark I, [Online]. Available: https://en.wikipedia.org/wiki/Harvard_Mark_I.
- [2] Sep 9, 1947 CE: World's First Computer Bug, [Online]. Available: https://www.nationalgeographic.org/thisday/sep9/worlds-first-computer-bug/#:~:text=0n%5C%20September% 5C%209%5C%2C%5C%201947%5C%2C%5C%20a,bug%5C%20identified%5C%20in%5C%20a%5C%20computer..

Introducció als Computadors

Tema 12: Computadors Harvard unicicle i multicicle http://personals.ac.upc.edu/enricm/Docencia/IC/IC12.pdf

Enric Morancho (enricm@ac.upc.edu)

Departament d'Arquitectura de Computadors Facultat d'Informàtica de Barcelona Universitat Politècnica de Catalunya

2020-21, 1er quad.

Presentació publicada sota Ilicència Creative Commons 4.0 @ (1) & (2)

